Published and distributed under permit (No. 731), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY AUG 29 1921

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 200. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СУБОТА, 27-го СЕРПНЯ 1921. — VOL. XXIX. No. 200. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, AUGUST 27, 1921. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

4,000 УЗБРОЄНИХ ЛЮДИЙ МАШЕРУЄ В СТРАЙКОВИЙ ОКРУГ

ЧАРЛСТОН, Вест Верджінія, 25. серпня. — Громада, зложена з яких 4.000 узброєних майнерів і їх прихильників, вирушила уже в дорогу демонстраційним походом, зміряючи до Мінго Кавнті, де від кількох місяців ведеться страйк майнерів і від кількох тижнів заведено воєнний стан. Похід являється протестом проти проголошення воєнного стану ґубернатором стейту Вест ВердНінія та проти так званої „системи майнерських сторожів", яка дозваляє приватним компаніям удержувати розбишак під покришкою удержування сторожів для своїх копалень.

Як доносять вістки з ріжних жерел, до машеруючих демонстрантів мають прилучитися по дорозі ще яких два тисячі симпатиків, що живуть по місцевостях, котрими буде переходити похід. Ходили також чутки про стички межи машеруючими та стейтовою поліцією, але сі чутки як зрештою богато инчих, показалися неправдивими.

ҐУБЕРНАТОР ЗАСТРАШЕНИЙ ДЕМОНСТРАЦІЄЮ.

Ґубернатор стейту Вест Верджінія, Морґан, показує велике занепокоєнне демонстрацією. Він вислав до воєнного департаменту у Вашінґтоні просьбу о присланнє йому до помочи тисячу федеральних жовнірів, бо зі стейтовою поліцією і війском він, як сподієсь, що дасть собі раду.

Кромі сього ґубернатор видав про події урядовий комунікат, в котрім заявляє, що йому донесено, що велике число узброєних мущин, в числі до кілька тисяч, які через якийсь час стояли табором над потоком Ленс, недалеко від Мормет, помашерували в четвер рано в напрямі до Расін, в Бун Кавнті, заміряючи очивидно дійти до Ловґан і Мінґо Кавнті. Ґубернатор каже далі, що демонстранти, запалені радикальними промовами з уст радикальних бесідників і урядників, прибули до Расин в четвер в полудне. Ґубернатор представляє положеннє поважним; він каже, що в окрузі Мармет убито двох людий, обрабовано кілька крамниць, доконано богато рабунків, причім рабовано передовсім средства поживи, зброю і амуніцію. Ґубернатор винує демонстрантів зате, що якісь люди задержали поїзд і з рушницями в руках казали ведучому поїзд машиністови везти себе, куди їм хотілося.

Наконець ґубернатор запевняє населеннє, що власти ужиють усіх средств, щоби успокоїти околицю і не допустити до нарушення безпеченьства осіб і майна.

АКЦІЯ ФЕДЕРАЛЬНИХ ВЛАСТИЙ,

ВАШІНҐТОН, 25. серпня. — Федеральні власти уже дістали просьбу вест-верджінського ґубернатора вислати йому на поміч коло тисячі федеральних жовнірів, але вони ще не рішили, чи послухають заклику. Рішеннє буде залежати від того, що скаже ґенерал-бриґадир Бендголц, котрого вислано в страйковий округ. Власти сумніваються, чи стейтовим властям дійсно треба такої великої сили війска на успокоєннє демонстрації та удержаннє ладу і спокою. Остаточне рішеннє в тій справі буде залежати від самого президента Гардинґа.

Що, однак, і федеральні власти трактують справу демонстрації як дуже поважну, видно з сього, що вони хотіли спершу вислати Бендголца аеропляном до Чарлстона, столиці Вест Верджінії і замір закинено лише тоді, як прийшли до переконання, що в місци нема відповідного місця для висідання.

АКЦІЯ КОМІТЕТУ СЕНАТУ,

ВАШІНҐТОН, 25. серпня. — Сенатовий комітет, котрий від якогось уже часу розсліджував умовини в страйковім окрузі в Мінґо Кавнті, переносить місце відбування своїх переслухань до самого Мінґо, щоби в то йспосіб ділати успокоюючо на розбурхані уми в страйковім окрузі.

Дальше переслуханнє сього комітету почнеться дня 19. серпня і буде тревати мимо сього, що сенат тепер на вакаціях. До сього комітету належать сенатори: Кеніон як предсідатель, Шортридж, Стерлінґ, Волш і Меккелар як члени. Три перші се републиканці, два послідні демократи.

ЗМОВА НА ЖИТТЄ МЕКСИКАНСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА,

МЕКСИКО, 25 серпня. — Мексиканські власти кажуть, що вони відкрили змову на життє мексиканського президента Обреґона. В звязи з тою змовою арештовано нині трох людий, з котрих один є ґенералом і командантом невеличкого відділу війск в стейті Мерельосс. Четвертий заговірник, котрий мав доконати замаху і за се дістав 50.000 песів, утік до Злучених Держав. Власти припускають, що се він остеріг поліцію анонімним листом про плянований замах.

ДОМАГАЄСЬ МІСЦЯ ДЛЯ ОДНОЇ ЖЕНЩИНИ НА МЕЖИНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ,

ВАШІНҐТОН, 25. серпня. — Елис Робертсон, одинока женщина в американськім конґресі, котра представляє один округ Оклагоми в палаті послів, внесла до президента Гардинґа просьбу, щоби він іменував одну женщину членом межинародної конференції в справі розброєння, що має початися дня 11. падолиста сього року у Вашінґтоні. Панна Робертсон пропонує на кандидатку на се становище паню Мейрі Чендлер Гейл, вдову по сенаторі Гейлі з Мейн, але в своїм листі не настає дуже на те, щоби президент дійсно іменував таку делеґатку.

БОБОТЬБА МАВРІВ З ЕСПАНЦЯМИ.

МЕЛІЛІЯ, 25 серпня. — З провінції Ель Аріш прийшла вість, що головний провідник арабських повстанців в тій околиці шейк (королик) Райсулі, запропонував через спеціяльних послів еспанському ґенералови Берендарови, що піддасться і зложить оружжє, сли. Еспанці приймуть його пропозиції мира.

Войовники мавританських племен дальше атакують еспанські позиції під містом Мелілія, однак в послідних днях понесли великі страти.

Значні сили Арабів під командою Абдуля Кріна концентруються в околицях Надору, кільканайцять миль від Мелілії. Вони взяли в полон богато Еспанців, за яких звільнення жадають великий окуп.

Араби атакують під безпреривним огнем еспанської тяжкої артилерії та мимо дуже тяжких втрат в своїх рядах, поповлюють дальше свої наступи.

БОЛЬШЕВИКИ І СХІДНА ГАЛИЧИНА.

Київський „Комуніст", орґан київського ґуберніяльного комітету К. П. б. У. в 142 числі містить вступну статтю під заголовком: „Новий буфер міжнародного капіталу", в котрій остро виступає проти проєкту утворення Незалежної Галичини. Твердить, що Самостійна Галичина є великою безпосередною небезпекою для Радянської України. Рівночасно обговорює внутрішне положен- Польщі, котре очеркнує як повний розвал, який Польща закриває зовнішними імпрезами в роді вилеської і шлеської. Стверджує приготовання Поляками подібної кервавної акції в Східній Галиині, причім цитує осторогу, поміщену в 118 числі „Українського Вістника".

„КОМУНАРКА УКРАЇНИ".

Заходом центрального відділу для роботи серед жінок при Ц. К. комуністичної партії України виходить що місяця в Харкові жіночий часопис п. н. „Комунарка України". Досі вийшло 6 чисел часопису.

ПРОДУКЦІЯ ПАПЕРУ НА УКРАЇНІ.

По даним комітету, котрий завідує продукцією паперу на Україні з 24 паперових фабрик України 2 згоріло, 4 зруйновано, 1 вимагає основного ремонту і 1 відпала наслідком риського, договору до Польщі. Остало отже в завідуваню комітету 16 фабрик, з чого в першій четверти 1921 року працювало всего 7; 3 в харківськім і 4 в київсько-волинськім районі. Решта фабрик не працювала по части із а браку сирівця і топлива, зглядно через брак технічного виеквіпування. Але навіть і на тих фабриках, котрі працювали, праця йшла дуже неправильно через брак топлива. Довіз сирівцю чи то в виді онуч і паперових відпадків з архівів натрапляв та великі перепони. Довіз деревної маси здержувало знищення транспортових середників.

З ВОЛИНІ.

За нашою молодю тепер так чатують, що нема їй ніколи і ніде спокійної години. Деби не зійшлося двох, трох хлопців, тутже зараз доносять на постерунок жандармерії.

Дня 25. липня, зібралися, молоді хлопці з дівчатами м. Турійська в садочку і гадали весело провести час. Але якомусь польському патріотови показалася така збірка підозрілою і він доніс командантови, що зібралися Українці „на посєдзенє". Командант післав поліцая. Той приходить, але зобачивши, що тут нічого не робиться „на зло польського уряду", нічого не сказав тільки переглянув книжки, які були у хлопців.

Знову молодь взялася за своє, гадаючи, що більше не буде перешкод. Через півтора години надходить другий поліцай. Побачивши, що тут іде читання якоїсь книжки, читали: „Дай серцю волю заведе в неволю", запитав: „Що тут за зібрання?" — „Так, зібралися" — відповідають хлопці „бачите самі". Після цього поліцай довго вештався недалеко того саду, слідкуючи, чи не надійде хто більше.

Скоро мабуть заборонять Українцям і приватні зборища, щоби вони не могли висловлювати своїх думок один другому, бо все це чинить „зло для польського уряду". — Турищанин.

ПОЖЕЖА В ДРОГОВИЖІ.

В Дроговижі коло Миколаєва н. Дністром вибуха 1. серпня серед полудня пожежа в стодолі пароха Юрика. Огонь перекинувся скоро на сусідні загороди, так що за чверть години згоріло 7 селянських стоділ зі збіжем і всім господарським майно. Страта погорільців велика, тим більша розпука селян, що не мають чим прокормити своїх родин.

ВІДНОВА „РОБІТНИКА" В ЧЕРНІВЦЯХ

По тримісячній перерві, спричиненій завішенням румунською владою, почав знову дня 13. липня ц. р. виходити в Чернівцях „Робітник", орґан української соціялдемократичної партії на Буковині.

У фейлєтон „Робітника" містить М. Фаст, колишній приятель Франка і партійний робітник в Перемищині, свої спомини про Франка та початки соціялістичного руху серед українського селянства, оповідаючи про орґанізаційні поїздки Франка, перші видавництва радикальної партії та її зїзди.

БАНДИТИЗМ В ЗОЛОЧІВЩИНІ.

Нам пишуть: В східних селах золоівського повіту „оперує" від довшого часу шайка бандитів що в військових убранях узброєна в револьвери тероризує місцеве населення. В послідних часах з 26 на 27 липня напали вони на хутір п. Марії Коваль в Тростянци малім, виважили двері та вистрлами з револьверів змусили вісх до утечі, при чім властителька хутора віднесла рану. Вигнавши в сей спосіб всіх з помешкання — обрабували дім, виряджаючи тим шкоду на 400.000 мкп.

ПАМЯТНИК ШЕВЧЕНКОВИ В ПОЛТАВІ.

Умови конкурсу на памятник Шевченкови в Полтаві, про який ми недавно згадували, є такі: Памятник має бути збудований з ґраніту та криці. Місцем для памятника назначено парк, проти центрального пролетарського музею. Основна думка проєкту це безмірна любов поета до поневоленого українського люду. Стиль народнього український бароко. Кінець конкурсу минає 1. вересня ц. р. Проєкти будуть нагороджені: перший 1,500.000 карб., другий 1.000.000 карб., третій 500.000 карб. Комісія складається з трох членів: Криечевського, Жукова і Сподара.

КОМУНІСТИЧНИЙ ЗАГОВІР В СКАНДИНАВІЇ.

Русспресс доносить зі Штокгольму, що шведські власти викрили новий широкий заговір комуністів, поширений по всій Скандинавії.

НАГЛІ СУДИ У ПОЛЬЩІ.

Рада польських міністрів постановила продовжити діяльність наглих судів у варшавському, люблинському і всіх східних округах. Засуди тих судів не підлягають апеляціям і мають бути виконані на протязі 24 годин.

В СПРАВІ ВИЛЕНЩИНИ.

„Deutche Tageszig". доносить, що полк. Шарідіні представив литовському урядови конечність порозуміння з польським урядом в справі Виленщини на основі проєкту Іманса. Шардіні мав м. и. зиявити, що Франція не може вже довше приглядатися спокійно, як супроти незвичайної напружених відносин Польщі до Росії і Німеччини істнує неполагоджена досі справа Виленщини, насуваюча всякі побоювання, що може статися причиною нових комплікацій на Сході Европи. Вкінці полк. Шардіні заявив що на випадок колиб наслідком дальшої проволоки литовського уряду вичерпалася терпеливість Польщі. — Франція не буде інтервенювати в користь Литви.

КИТАЙСЬКІ ПОСЛОВИЦІ.

Між пословицями чужих народів — пословиці Китайців дуже замітні своєю второпністю. Ось де які з них:

Стіна спитала в цьвяха: „Чого діравиш мене? А цьвях відказав: „Спитай в того, хто прибиває мене", „Людина має тисячу плянів що до себе Провидіння-ж один-одинокий що до людини". „Гроші-добрий слуга, а поганий пан". Мужі в товаристві слухають себе взаїмно, а жінки приглядаються собі". „Коли ти спалахнув гнівом сядь". „Той, хто спішиться не є ніколи мудрий". „Коли пеш воду, то згадай про її жерело — та не забувай про поаток твойого істновання". „Красше гарні сусіди, чим погані свояки". „В театрі лаються найголосніше ті, що прийшли туди без грошей". Всі пальці не можуть бути рівно довгі..." „Легше є навідуватися до другів, як з ними жити".

МИР МІЖ АМЕРИКОЮ І НІМЕЧЧИНОЮ ФОРМАЛЬНО ЗАКЛЮЧЕНИЙ

БЕРЛІН, 25. серпня. — Сегодня вечером підписано мировий договір між Америкою і Німеччиною. Іменем Америки підписав мировий документ американський комішіонер Дрезел, а іменем Німеччини — міністер заграничних справ Розен.

Мировий документ ділиться на 3 артикули; у вступі є наведені 2 і 5 часть мирової резолюції американського сенату.

Американський державний департамент оголосив вже зміст мирового договору між Німеччиною і Америкою.

В мировім договорі стверджено, що всі економічні, військові і инші постанови нератифікованого договору в Верзалю мають обовязуючу силу і для Америки, та що все, що містить в собі верзальський договір корисного для Америки, взагалі, рівнож удержується в силі.

Договір застерігається виразно, що Америка не признає постанов верзальського договору, які реґулюють нові границі Німеччини, творять новий політичний стан в Европі та вирішують справи Хін, Сіяму, Ліберії, Марока, Єгипту, Туреччини, Болгарії і Шантунґу.

Також в договорі виразно зазначено, що Америка не має нічо спільного з Ліґою Народів і що американське правительство не може бути в нічім вязане постановами Ліґи Народів або її інстанціями.

Дотично бувших кольоінй Німеччини, мировий договір стверджує, що рівні права на всі відступлені Німеччиною заморські кольонії, між якими знаходиться також остров Яп, прислугують також Америці.

Після потвердження мирового договору через американський конґрес і через німецький парлямент — мають бути сейчас підняті між Америкою і Німеччиною дипльоматичні зносини.

Торговельні взаємини між обома державами будуть уреґульовані спеціяльним договором.

ФРАНЦІЯ НЕ ВІРИТЬ ЛІЗІ НАРОДІВ.

ПАРИЖ, 25. серпня. — Француська преса є невдоволена з послідних подій в шлеській справі та побоюються, що на засіданню Ліґи Народів справа Горішного Шлеска буде вирішена на некористь Польщі.

Референтом шлеської справи перед Ліґою Народів буде японський амбасадор Ішіі. Француська преса заявляє отверто, що Японія, яка склонюється до союзу з Анґлією, на кождім кроці попирає анґлійську політику, так само отже буде в справі Шлеска стояти по стороні Анґлії і Німеччини, помимо сего, що Японія запевнює про свою цілковиту безсторонність.

Франція волілаб, щоби референтом для справи Шлеска був бельґійський делеґат, однак ні бельґійський делеґат ні представник Еспанії, не хотіли приняти мандату, щоби бути референтами в шлеській справі.

Засіданнє Ліґи Народів відбудеться 29. серпня.

Француські ґазети не вірять, щоби справа Шлеска була в скорім часі полагоджена Ліґою Народів та сумніваються, чи Ліґа Народів зможе взагалі дефінітивно розвязати тяжку проблему Шлеска, бо після погляду француської преси, Ліґа є лише забавкою в руках европейських премієрів.

РОСІЙСЬКІ САНІТАРНІ МЕТОДИ.

РИҐА, 25. серпня. — Большевицька офіціяльна телеґрафічна аґенція Роста доносить, що совєтські власти занотували від 1-го січня до 10. серпня 78 тисяч случаїв холери в цілій Росії.

Ситуація в астраханських ґуберніях над Волгою є розпучлива.

По причині браку лікарських средств і найзвичайнійших гиґієнічних уладжень, боротьба з холерою є прямо неможлива.

Совєтські власти в місті Астрахані постановили перевести ціле населеннє на Сибір а відтак ціле місто пустити з димом.

ФРАНЦУСЬКІ КОМУНІСТИ ПОПИРАЮТЬ СОВЄТИ.

ПАРИЖ, 25. серпня. — Більша часть француського населення займає в відношенню до Росії таке становище, що сподіється в Росії привернення наново старого правительства, узнання через Росію довгів француських і відновлення француcько-російського союзу.

Лише француські комуністи, що становлять у Франції зникаючу меншість, стараються попирати совєти.

В послідних часах француські комуністи збирають фонди для совєтів і приготовлюються до викликання страйків в фабриках, що роблять амуніцію для Польщі і для Румунії.

Француські комуністи, хотяй стали дуже слабі після відлучення від соціялістів, є мимо сего в своїй політиці дуже аґресивні.

Одна з француських громад міських, на якої чолі стоять самі комуністи, не ввела однак ніяких комуністичних засад в практику. Її першим кроком було завести поліцію в передвоєннім числі.

Француська комуністична ґазета „Іманіте" веде кампанію проти фабрикації амуніції для Польщі і Румунії, тому, що, як каже — „ся амуніція буде ужита проти совєтів".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1108 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три цента.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сітї і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

МИМОХОДОМ ПРИЗНАЄ.

Навіть Н. Бухарін, провідник лівого крила московських большевиків, яке Ленін називає хорими на революцію дітьми, признає мимоходом, що український селяни противляться комунізмови.

Як доносить німецька комуністична газета „Ді Роте Фане", Бухарін мав в своїй промові на третім конгресі Третього Інтернаціоналу в Москві сказати таке:

„Наші моряки (що бунтувалися в Кронштаді) се переважно селянські сини (отже не сини буржуазії, як кажуть большевицькі агенти в Америці), і то багато з них походить з України. А треба знати, що Україна є багато більше дрібнобуржуазна як центральна Росія. Українські селяни скидаються більше на німецьких фармерів як на московських мужиків. Вони ненавиділи царя, але вони не люблять також комунізму. Наші моряки були на відпустках, і там вони заразилися поглядами людий дома. Отсе й викликало бунт в Кронштаді."

Виходилобн, що український селяни своїм повстанським духом заразили смирних російських моряків.

Цікаво також зазначити, що про дрібно-буржуазні нахили серед українських селян говорить не буржуазно-хуліганська преса, як кажуть московські наймити в Америці, але большевицькі лідери. Хиба що Бухарін се один з буржуазії і хуліганів...

ЯК АМЕРИКА ВИДАЄ ДЕРЖАВНІ ГРОШІ?

Часом можна подибати в „Конгресовім Рекорді" (звіті з нарад сенату і палати послів Конгресу Злучених Держав у Вашингтоні) цікаві річи в промовах сенаторів чи конгресменів.

Наприклад сього тижня в понеділок, дня 22. с. м., говорив у сенаті між іншими сенатор Роберт М. Ла Фаллет зі стейту Вискансин. Він говорив про розтрястість американського уряду, про непошанованне конституції президентом і т. д.

У своїй промові сенатор з Вискансин зясував видатки американського правительства в 1920 році. Аби було всім ясно, він навіть намалював табличку про сі видатки і додав її до своєї промови. Так вона і явилась друком на окремій сторині (5855) „Конгресового Рекорду" з 22. с. м.

Нарисував він велике чорне коло з маленькими ясними смужками. Се коло виглядає якби місяць вчасі великої затьми.

Той чорний кольор — се видатки на війну. Виносять вони майже 93% всіх видатків американського правительства. То значить, що з кождого доляра, який держава дістане чи то в податку чи в інших приходах, 93 центи іде на війну а тільки 7 центів іде на інші, як він каже, цивільні видатки. Отже 93% затьмило майже ціле коло, а тих 7% се маленькі ясні смужки, мало значні супроти сеї великої затьми.

Загалом, Конгрес у Вашингтоні ухвалив був на 1920 рік $5,686,005,706 видатку, то є понад 5½ біліона (мілярда) долярів.

А той видаток розділено так:

1.—Війна минувша	$3,855,482,586
будучи	1,424,238,677
2.—Просвіта і публичне здоровле	57,093,861
3.—Публичні праці	168,203,557
4.—На власти законодатні, виконуючі (екзекутивні) і судові	181,087,225

Видатки на війну минувшу — се головно на ту світову з 14 пойнтами. Америка зробила довгу на війну 24 біліони долярів, отже самого процепту річно платить тепер 1 біліон долярів. Але разом з другими видатками на саму минувшу війну торік Америка видала майже 4 біліони долярів.

Видатки на будучу війну — се, як каже сенатор з Вискансин, видатки на армію і фльоту, які торік виносили майже 1½ біліона долярів.

Отже разом торік видано на війну в Злучених Державах 5 і чверть білионів (мілярдів) долярів.

Та страшна сума се майже цілий річний бюджет федерального правительства Злучених Держав.

Що-ж тоді могло остатись на просвіту і на публичне здоровле для 100 мілионів народу американського?

А, малесенька окрушинка, яка впала з великого стола, при якому гостить бог війни Марс.

На просвіту і на публичне здоровле американське федеральне правительство видало торік всього 1%, то значить 1 цента з кождого доляра, роздобутого від народу.

На непродуктивну (нетворчу) річ, на війну видано 93%, а на решту цивільних потреб 7%, а в тім на просвіту і на публичне здоровле 1%.

Ось наслідки війни! ось її живо!

Перед війною, як тойсамий сенатор говорив проти війни, то хотіли його „патріоти", котрі виробляють амуніцію, розпняти на ліхтарні, а тепер він показав народови, баламученому „патріотами", які є наслідки „патріотичної", 14-пойнтової війни. Тільки той нарід ще замало просвічений, аби видів ту страшну военну затьму. І не диво, бо годі за 1% видатку на просвіту добути 100% просвіти. Вже лекше за 93% военного видатку добути 100% военного патріотизму.

Має бути в падолисті у Вашингтоні конференція над роззброєннем. Побачимо, як розброєнки візьмуться до военних видатків в Америці.

ПРОТЕСТИ ДО ЛІҐИ НАРОДІВ.

В половині вересня с. р. збирається в Женеві, у Швайцарії Збір Ліґи Народів, в якому будуть представники всіх допущених до Ліґи держав. Збір радити-ме над всіми предложеними йому справами 8 до 10 тижнів.

Між предложеними справами буде і вирішенне про державну приналежність Горішнього Шлеска, де, як звісно, є більшість німецька але значна меньшість польська (головно по селах у східній части краю). Аліянти хотіли сю справу вирішити плебіситом, а Польща хотіла їх перебігти розбоєм і захопити силою; вкінци аліянтська Найвисша Рада хотіла примінити „справедливість" і при її помочі поділити край як Соломон хотів поділити дитину. Але і се не вдалось і вкінці справу передано надходячому Зборови Ліґи Народів до порішення.

Ліґа Народів не може справи рішити несправедливо, бо вона тільки так довго існує, поки буде рїжнитись від правительств теперішніх держав тим, що буде справедлива. Але чи й вона вспіє се питанне розвязати?

* * *

Ще важнійшим питаннем від шлеського є справа Східної Галичини.

Бо Східна Галичина є не тільки мостом між Сходом і Заходом Европи; вона є не лише малим а богатим краєм, хотяй за-бутим і занедбаним та знищеним; але **вона є також від сотоk літ раною Европи.** Східна Галичина є жерелом спору між великим українським народом і голодними та захланними польськими сусідами. Східна Галичина була одною з важних причин, що Росія виступила до світової війни. Східну Галичину аліянти відступчали Росії, а Петлюра і Ленін Ляхам. Східну Галичину аліянти застерегли для себе, а не дали її никому.

У Східній Галичині правний її власник, український нарід, є рабом, закутим в ланцюхи.

* * *

Справа Східної Галичини повинна бути голоснійша ніж справа Горішнього Шлеска, а що вона є меньше голосна, то тільки тому, що Українці є тихі, спокійні, мовчаливі і терпеливі.

Ся мовчаливість і терпеливість то одно з наших нещасть народніх, яке наперед всіх треба би виницити.

Бо ми тою мовчаливостю і терпеливостю ворогам Ляхам додаємо сили.

Ся мовчаливість і терпеливість шкодить в бою нашого народу, тож проч з нею!

Використаймо кожду нагоду, як Айриші, і кричім, бож і маєм чого кричати!

Кричім потрі, поки польські опришки не будуть вимєтені зі Східної Галичини!

* * *

Як звісно, Рада Ліґи Народів на нараді дня 23. лютого с. р. постановила, що Східна Галичина не належить до Польщі, але що та Польща є хвилевим військовим окупантом того чужого краю і передала ту справу до вирішенна аліянтській Раді Амбасадорів, яка засідає в Парижі.

Досі минуло пів року, але ще не звісно, що та Рада Амбасадорів у сій справі постановила.

Може дійсно приняла яку постанову і небавком її оголосить, а може пійде за прикладом аліянтської Найвисшої Ради і як та шлеську, так ся галицьку також тепер передасть у вересні Зборови Ліґи Народів до остаточного вирішення.

Поляки видно сього бояться, бо дуже забігають коло Ліґи Народів, аби там мати свої виправи підчас осінньої сесії в Женеві.

Можливо, що Ляшня зоргазізує сфабриковані і сфальшовані протести зі Східної Галичини проти „відлучення" від Польщі, а своїх агентів то вже відтепер насилає з міхами своїх „гроший" до Женеви.

Українці з Галичини як зможуть так будуть старатись проти того польського злодійства протидіяти. Може трохи безпосередно, але більше чесно своє правительство д-ра Петрушевича, котре від часу ляшського нападу на наш край оборонне його перед світом як чужині, — **але також Українці галицькі, що є в Америці і в Канаді, повинні обізватись перед Збором Ліґи Народів за своїх братів і сестер в Галичині.**

* * *

Цілий місяць вересень повинні американські і канадійські українські громади і товариства посвятити для політичної боротьби проти Польщі-наїзниці на наш край.

Збір Ліґи Народів в місяці вересні повинен діставати сотки писем і телеґрам із Злучених Держав і Канади з домаганнем, щоб Ліґа Народів ужила всіх способів, аби вже раз увільнено Східну Галичину з розбійничої польської військової окупації.

Кожда українська громада може сама виготовити собі такє письмо чи телеґраму, а як хоче, може звернутись чи до української місії у Вашінґтоні, чи до У. Н. Комітету в Ню Йорку, чи до українських центральних організацій або редакцій, які радо поможуть.

Платні і безплатні польські агенти будуть кричати, що шкода гроший, бо то до Ліґи не належить і вона нічого не зробить. Тим вони зроблять для злодійської Польщі бодай маленьку прислугу.

Але Українці повинні з погордою відвернутись від тих платних і безплатних польських агентів. Як будемо сидіти тихо, то Польща скаже, що Українці вдоволені ії ярмом, а аліянти скажуть Українцям: Права не дають, права беруть!

Без огляду на те, чи Рада Амбасадорів віддасть справу Галичини Зборови Ліґи Народів чи ні, нам треба до Ліґи голосно і громадно протестувати, бо се світова трибуна, створена мировою конференцією, яка віддала наш край на ласку польського ката.

Нехай світ знає і наш край нехай знає, що в Америці Українці потім не будуть спокійні, поки Східна Галичина не буде вільна!

Берім собі приклад з других. Айриші ведуть війну з Англією, а протестів в Америці, Англії і по других краях не занедбують ані одної днини. Вони мілїони і мілїони видають на пропаганду і на крик перед світом.

Якби Айриші мали діло з паршивою Польщею, то вже давно були би вільні, але ми пізні і спокійні і терпеливі тай тому ще невільні.

Але лїпше пізно ніж ніколи.

Не відкладаймо далі того, що вже нераз було відложено!

Але кричім голосно, так як край наш кричить в розпуці!

АНТАНТА, ПОЛЬЩА Й ГАЛИЧИНА.

(Від власного кореспондента).

В попередній статті я доносив Вам про заяву англійського премієра Ллойда Джорджа в англійській палаті громад в справі Галичини. В сій заяві Ллойд Джордж ствердив ще раз, що Польща не має до Галичини ніякого права, що вона є тільки військовим окупантом сього українського краю та що про долю Галичини має рішити Найвисша Рада Мирової Конференції.

Та рівночасно заявив англійський премієр, що державам антанти доси ще нічого не зробили, щоби вирвати Галичину зпід ярма польської окупації, хоч знають, яка страшна єсть польська окупація для українського народу, зокрема знають також, що Польща кольонізує Галичину польськими селянами, щоби скріпити в сім українськім краю польський елемент.

Чомуж держави антанти доси нічого не зробили, щоби визволити Галичину зпід польської окупації? Чи не можуть, чи не хотять?

Польща є занадто слаба, щоби могла опертися волі держав антанти. Коли отже держави антанти доси не усунули польської окупації з Галичини, то ясна річ, що не хотіли сього зробити, що муки, які терпить український нарід під Польщею, мало їх обходять.

Словом, український нарід Галичини терпить ті муки з вини держав антанти, які позволяють Польщі мучити його.

* * *

Кілька примірів з міжнародньої політики покаже, що там, де державам антанти залежить на переведенню своєї волі, там вони поступають зовсім инакше. Ось ті приміри:

В артикулі 61-ім конституції німецької республики є згадка про те, що німецька Австрія може приключитися до німецької республики. Сей артикул говорить про склад Державної Ради, яка є чимсь в роді другої законодатної палати і складається з делеґатів правительств окремих країв. Отже сей артикул говорить: „Німецька Австрія пусля того, як приключиться до німецької держави, одержить право участи в Державній Раді з числом голосів, яке відповідатиме її населенню. До того часу мають заступники німецької Австрії дорадний голос".

Як відомо, держави антанти не хотіли допустити до того, щоби німецька Австрія приключилась до німецької держави, — хоч всі Німці того хотіли, — і не допустили. У Версайськім договорі Німеччина зобовязалася не приключати Австрії і визнавати її як окрему державу. У Сен-жерменськім договорі Австрія обовязалася бути окремою державою.

З огляду на се вицше наведена постанова німецької конституції не має ніякого значіння.

Що більше, артикул 177-ий сеї конституції виразно каже: „Конституція не нарушує постанов мирового договору, підписаного в Версаю 28. червня 1919." Таким чином артикул 177-ий сам касує постанову артикулу 61-ого про Австрію.

А одначе антанта сим не вдоволилася, тільки зажадала від Німеччини виразного зобовязання, що артикул 61-ий німецької конституції має бути скасований. Се зобовязанне мусіла дати Німеччина в окремім протоколі, підписанім у Версаю 22. вересня 1919.

Німецька Австрія, примушена державами антанти бути самостійною державою, не може дихати, бо не має господарських основ для самостійного істнування. Приключитися до Німеччини не може, бо антанта забороняє. З початком сього року австрійські політики впали на думку, щоби окремі краї Австрії*) устроювали плебісчитися до Німеччини чи ні. Пару країв приступило до переведення такого плебісциту, але антанта заборонила. Тоді виринула думка, щоби плебісцит устроювали політичні партії, але антанта й се заборонила. І бідна Австрія, яка живе з того, що вижебрає в держав антанти, мусіла послухати.

А одначе в тім плебісциті не ходило о приключенне до Німеччини, тільки о висловленне, чого населенне хоче. Але антанта заборонила навіть висловити думку.

Так поступає антанта там, де хоче переперти свою волю!

* * *

Коли-ж держави антанти доси позволяють Польщі знущатися над українським народом Галичини, то видно, що їм на визволенню українського народу Галичини від польських катів не дуже залежить.

Там, де їм на сім залежить, вміють вони й Польщі дати по пальцях, як про се свідчить польське повстанне на Горішнім Шлеску. Хоч Франція підпирала се повстанне, одначе Англія й Італія таки поставили на своїм, і польське повстанне бодай про людське око здавлено.

Щож нам робити, щоби антанта усунула з української Галичини польську окупацію?

Добре те, що антанта **признає,** що Польща є тільки окупантом української Галичини.

Отже треба нам як найголоснійше заявляти про ті муки, які терпить український нарід під польською окупацією, і домагатися, щоби держави антанти сповнили свій обовязок супроти української Галичини і усунули польську окупацію і привернули краєви незалежність.

Треба, щоби цілий культурний світ переконався, що українській Галичині сталася страшна кривда. Треба, щоби в його совість увійшла свідомість, що ту кривду треба направити.

Все те можливе тільки тоді, коли ми самі будемо все і всюди так голосно заявляти про нашу кривду, що над голосом катованого Польщею українського народу культурний світ не зможе перейти до денного порядку.

Держави антанти мають силу викинути Польщу з української Галичини і привернути краєви незалежність, — треба тільки, щоб вони захотіли се зробити.

Коли цілий культурний світ буде бачити, що ми не приминемося з польським ярмом, що ми вічно будемо домагатися нашого права за незалежність, тоді тим швидше сягнемо нашу ціль.

Гайдельберґ, 21. липня 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

МІРКУВАННЯ.

Брат Давид, монахо-редактор, каже, що найперше Петрушевич мусить показати, що він потрафить, а тоді Українці в Америці зложать на Позичку Національної Оборони не сто тисяч, але мілїон долярів.

Виходить, після розумованя брата монахо-редактора також: Не боронить української справи перед форум світа брат Давид, то не сміє боронити Петрушевич! Україні не треба боронити. І не треба будувати української держави. Вона сама збудується. І збудує Ящків і брат Давид службою для Ляхів. Аякже! — А впрочім, як Петрушевич хоче будувати українську державу, то най собі будує. Але най будує з голими руками — без цента! А як йому така штука вдасться, тоді брат Давид вже подбає про Позичку.

* * *

Як би Чехи були в такий спосіб боронили чеську справу і будували чеську державу, як брат Давид робить, то чеської держави ще досі не булоб.

Якби Айриші так працювали для своєї справи, як брат Давид працює для справи української, то сьогодні Англія з Айришами і не говорила би.

А якби всі Українці були такими Українцями, яким є монахо-редактор, то України не булоби ім треба, так як її не треба братови Давидови.

* * *

Нащо-там нам Українцям якоїсь української держави? Вона „афтер ол" не булаб гірша від польської держави. Лїпше вже нехай всі Українці йдуть за приміром брата Яцкова, так як це робить брат Давид — і всьо буде „олрайт". Так думає брат Давид.

* * *

Та вже нехайби там і була українська держава в Галичині — думає брат Давид. Хоч не лїпша, ані не гірша від польської, але хайби вже була. Але нехай на ту державу ніхто не сміє позичати цента в таких мальованих і деревяних Українців як брат Яцків, або брат Давид. Се булоб зрадою найсвятішої Ржечипосполітої, покровительки всіх „польських братів" і всіх мальованих, деревяних Українців.

* * *

Нема то розуму як у єзуїцьких вихованків. Доносить брат Давид у своїй монашій газетці, що Ллойд Джордж боронить справи Східної Галичини в англійськім парляменті. Що о таке становище Ллойда Джорджа мусіло постаратися правительство галицької республики, цього братови Давидови і не говоріть. Бо брат Давид не повірить. Брат Давид готов вам сказати, що Ллойд Джордж читає монашу газету із Скрентону — „Нар. Волю" і з цез Давидової газети навчився про кривди Українців.

* * *

Нераз доносить брат Давид своїм читачам, що англійська і французька преса виступає в обороні українського народу, гнобленого Ляхами. Але брат Давид не подумає, що о таку оборону в англійській пресі і в французькій пресі мусили добати закордонні представники правительства галицької республики. І брат Давид не подумає, що така оборона вимагає коштів. Бо брат Давид думає, що як він за дармо боронить ляцького кнута у східній Галичині, то англійські і французькі редактори повинні боронити Українців також за дармо. Та ба, коби то ті всі англійські і французькі редактори були хоч з рік в базилянськім монастири разом з польськими братами Яцковим і Бориском!

* * *

По думці брата Бориска, то большевики можуть сипати мілїонами на закордонну пропаганду. Але Петрушевич не сміє дати цента на закордонну пропаганду для справи визволу галицької України. Бо брат Давид не позволив!

* * *

Президент галицької української республики Петрушевич, вибраний народніми голосами цілого галицького народу, зробив оден промах. Він не здав рапорту перед братом Давидом!

Пан президент повинен був лишити всю закордонну пропаганду, всі старання в справі визволу галицької землі з ляцького ярма, повинен був забути свою присягу зложену народови і всю свою відвічальність перед народом, що його вибрав, — а повинен був запакувати бохоня хліба і трохи цибулі в пакташку (борони Боже їсти в ресторані, сеж марнотравство!) і вийхати до Скрентону до брата Давида і здати перед братом Давидом цілий рапорт із своєї діяльности і порахувати перед братом Давидом кілько кусків хліба зїв і просити брата Давида о одобрення своєї діяльности.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ В ДЖЕРЗИ СИТІ! ПОЗІР!

Заходом Українського Народного Дому, на горі міста
— відбудуться —
ЗБОРИ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН ДЖЕРЗИ СИТІ
ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ СПРАВИ ПОЗИЧКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ І ДЛЯ ЗАКУПЛЕННЯ БОНДІВ СЕЇ ПОЗИЧКИ.
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-го СЕРПНЯ С. Р., О ГОД. 4. ПОПОЛУДНИ
в гали Укр. Нар. Дому, під ч. 367 Ст. Павл Ave. (гора міста).

Справа ся важна, бо вона має рішити здобуте і закріпленне незалежности галицької держави. Від нас буде залежати чи ми вміємо її так поперти, щоб вона стала голосна у цілому світі, щоб ті керманичі держав від котрих наших долї залежить, знали, що справа визволення українського народу є справою його, його дітий і його рідних, щоб шляхта переводитель, злазять з своїх високих тронів а нарід стремить до осягнення власної керми. — Нехай кождий іде на ті збори, як сей, котрий несе спасенне для будучого покоління і жертвує як найбільше може.

Василь Гаїв.

UNITED AMERICAN LINES
JOINT SERVICE WITH
ПРЯМА ЛІНІЯ МІЖ НЬЮ ЙОРКОМ І ГАМБУРГОМ
Найлекше полагодження до всіх частей центральної Европи.
S. S. "MOUNT CLINTON" (новий)..... 1-го ВЕРЕСНЯ
S. S. "MT. CLAY" ..... 15-го ВЕРЕСНЯ
S. S. "MT. CARROL" (новий) ..... 29-го ВЕРЕСНЯ
Кораблі відходять з Ню Йорку з Pier No. 86, North River, при кінци Вест 46-ої ул.
Корабель "HANSA" Ex-Deutschland), "BAYERN" (новий) і "WUERTTEMBERG, (новий) заходять з Ню Йорку в Гавр.
Кабіни в 2, 4 і 6 ліжками на всіх згаданих кораблях. Окремі їдальні, галі для курева, галі розривок і променадові поклади для ужитку подорожніх 3-ої кляси.
Для заповнення собі шифкарти пишіть до котрого небудь агента або
39 BROADWAY, NEW YORK CITY.
HAMBURG AMERICAN LINE

ДОПИСІ

ПАСАЙК, Н. ДЖ.

Запомогова діяльність пасайських Українців для старого краю.

Український Горожанський Комітет у Львові прислав до нашого Українського Запомогового Комітету, на руки о. пароха Льва Левицького, посвідку, в котрій потверджує одержание 400 долярів або 320.000 польських марок. Він пише:

Ч. 171. Львів, дня 10. червня 1921.

До Хвального Українського Запомогового Комітету на руки Високодостойного о. Льва Левицького — в Пассайк, Н. Дж.

"Ми одержали приспаних нам ласкавою 400 долярів, які на польську валюту дали 320.000 Мк. Згідно з бажанням Шановних Жертводавців складаємо їм за допомогу голодуючій Галичині, а українському населенню Східної Галичини, яке найбільше потребує цьої допомоги.

За цей справді княжий дар складаємо від імені наших нещасних братів щиру і горячу подяку всім патріотичним Жертводавцям, які своїми лептами склалися на цю суму. Дякуємо рівнож дуже за труди, при збиранню дальших дописів і просимо надсилати їх як найскорійше — а то тому, щоб деяких нам зберегти нашу гуманітарну працю з браку потрібних фондів.

Взагуленню пересилаємо Вам звіти з нашої діяльности за четвертий перемінні цього року, з яких Ви найкраще побачите — в який спосіб вживаємо приспаних нам замерыканськими братами грошей.

Задоволення про Ваш щедрий дар помістимо в українських галицьких часописях, які і Вам пересилаємо.

Рівночасно сей комітет дістав від Д-ра Смаля-Стоцького лист посвідчуючий одержание инчої висилки на поміч для українських студентів в Чехо-Словаччині. Він пише:

Прага, 27. мая 1921.

До Українського Запомогового Комітету в Пасайк, Н. Дж.

Високодостойний Отче Каноніку!

Сьогодня отримав я три чеки на суму 6.500 чес. корон, призначену на піддержку наших студентів в Чехо-Словаччині. Прийміть, Високодостойний Отче Каноніку, мою найщирійшу подяку за Вашу ласкаву поміч. Бодай тепер випадків я Укр. Академічній Громади 48.000 чес. корон за місяць червень. Се не покрие ще всіх потреб Академічної Громади, бо вони виносять 10.000 більше, але Укр. Академ. Громада дістала так 10.000 з иншого джерела. Таке запотребование є кождого місяця. Якби не поміч инших земель, а перед усім Америки, приходилося нам зут маргано загибати. В Укр. Акад. Громаді в Празі є круго 500 членів, кромі того по кілька десятків в Берні і в Пшібрамі. Тай для рижних курсів, особливе торговельних в наших таборах, потрібно доконечно доіомоги, бо оплатити дуже високі, яких вимагають господарі тих виладених Укр. Академічній Громаді 48.000 чес. корон за місяць червень. Се не покрие ще всіх потреб Академічної Громади, бо вони виносять 10.000 більше, але Укр. Академ. Громада дістала так 10.000 з иншого джерела. Таке запотребование є кождого місяця. Якби не поміч инших земель, а перед усім Америки, приходилося нам зут маргано загибати. В Укр. Акад. Громаді в Празі є круго 500 членів, кромі того по кілька десятків в Берні і в Пшібрамі. Тай для рижних курсів, особливе торговельних в наших таборах, потрібно доконечно доіомоги, бо оплатити дуже високі, яких вимагають господарі тих виладених Укр. Академічній Громаді 48.000 чес. корон за місяць червень. Се не покрие ще всіх потреб Академічної Громади, бо вони виносять 10.000 більше, але Укр. Академ. Громада дістала так 10.000 з иншого джерела. Таке запотребование є кождого місяця. Якби не поміч инших земель, а перед усім Америки, приходилося нам зут маргано загибати. В Укр. Акад. Громаді в Празі є круго 500 членів, кромі того по кілька десятків в Берні і в Пшібрамі. Тай для рижних курсів, особливе торговельних в наших таборах, потрібно доконечно доіомоги, бо оплати

Отсим складаємо щиру подяку Хв. Організації „Провидіння" за ласкаве надслание дружків, а також усім жертводавцям, котрі зложили свої датки на покритте коштів висилки тих телеграм. З уваги, що се є справа загально народна, то просимо тих, котрі ще не мали нагоди дати своєї лепти на сю ціль, аби вони як найскорше дали відповідну жертву, бо на наших зборах було мале число людий і добровільна збірка принесла лише невеличку квоту. А телеграми треба було конче вислати, бо се вже може остатна наша спроба добиватися свого отсечено дорогою.

Кінчу сих кілька рядків окликом: Най живе Східна Галичина, незалежна від Ляха! Най живе Українська Галицька Республика на чолі з президентом Петрушевичем! А всілякі червоні Лейби зі своїми кацапськими „Вістями" нехай ідуть проч від Галичини — на Сибір, кацапську культуру сіяти! А Ляхи нехай мандрують до Варшави, щоб і сліду за кацапами та Ляхами не стало на нашій рідній землі!

ЗА УРЯД „ЗАП. СІЧИ":
Стефан Бойко, предс.

II.

Лист д-ра Смаль-Стоцького.

Сими днями місцевий Допомоговий Комітет дістав від д-ра Смаль-Стоцького лист, який мені припоручено подати до загального відома. Ось сей лист:

„До Укр. Допомогового Комітету в Бостоні. Складаю отсим Українському Допомоговому Комітетови, як рівнож всім щирим жертводавцям в Бостоні, мою найщирійшу подяку за ласкаву посилку 1.300 чес. корон на втікачів укр. армії в Чехо-Словаччині, які я сьогодня отримав. Сі • Ваші жертви, як і инші жертви наших дорогих земляків з Америки, роздаються тут тим, які найбільше сеї допомоги потребують, а таких маємо тут дуже богато. Ще і тепер майже що дня приходять свіжі втікачі з польських таборів прямо з голою душею. Мусимо їм дати допомогу на харч, як також на фотографії для документів. Звичайно по кількох днях уздається нам знайти їм якусь працю, де можуть собі на прожиток заробити. Та все таки гірка наша доля тут на чужині; а коли вертати-мемо в рідні сторони, все ще не знати. Прошу Укр. Допомоговий Комітет і всіх щирих жертводавців, що тямите про нас з далекої землі Вашінгтона і не дасте нам тут загибати, приняти мій найнизший поклін враз зі щирою подякою. — Др. Смаль-Стоцький".

Ілія Чопик, касієр Доп. Ком.

ШІКАГО, ІЛЛ.

Підмога для українських студентів у Чехо-Словаччині.

Для українських студентів у Чехо-Словаччині зложили на місту Шікаго ч. 187 отсі добродії: В. Токаревич $5.00; П. Підлісний, Анна Підлісна, Ґ. Гаразим і Ф. Кулак по $1.00; В. Стефанський 50 цент.; Ґ. Стефанський і Н. Моранець по 25 цент. — Разом $10.00.

Ся збірка зістала вислана 10-доларовим дрефтом (число 63636) на адресу: Жівностенска Банка в Празі, кошто Українська Академічна Громада в Ч. С. Р.

Павло Підлісний.

КЛІВЛЕНД, О.

I.

Ратуймо Вітчину, поки час!

Читаючи правдиву українську газету (кажу правдиву тому, бо є газети такі, що українськими буквами пишуть, але не є українські), то в кождім числі знайдете такі сумні вісти про наших галицьких братів, що кров у жилах стинається. Найкращих синів України одних повбивали, а других увязнили і мучать по ляцьких тюрмах. За що-ж лютий ворог Лях найкращих синів України увязнив? За те, що допоминалися правди, свободи і волі для українського народу. За те, що стали в оборині свого поневоленого народу тай боронили наших братів і сестер перед нечистинним української крови Ляхом.

Чи ми, американські Українці, маємо далі ждати і терпеливо зносити всі безчисленні кривди Ляха-наїзника? Чиж не болить Тебе, Брате і Сестро, серце, що Твій брат в ляцькій тюрмі конає і благає нас зі сльозами в очах: „Ратуйте нас з ляцької неволі, бо гинемо з голоду!" Хто не послухає того голосу, той не варта називатись Українцем. Ми повинні всі як один стати в оборині свого народу і своєї Вітчини та ратувати їх всіми силами і способами, поки ще час.

Ми є народ, так як і другі народи, і нам належиться свобода і воля, так як другим народам. Уже час, аби ті поганці нам не глумились і не насмівалися з нашої мови. Коли Ляхи мають право простягати кровавy руку по не свое добро, то ми маємо право боронити те, що є наше. І тепер, коли правительство Української Народної Республики Західної України зверпулося до нас о поміч, то ми повинні всі як один купити ухраїнські бонди. Ми повинні не за сто тисяч, але за мільйони долярів бондів купити. Ми не повинні слухати тих, котрі пишуть і кричать, аби не купувати бондів, бо ті газети, котрі так пишуть, то не є українські. Вони тілько українськими буквами пишуть, а служать Ляхам і Москалям, бо їх Ляхи і Москалі підкупили. Ляхи богато грошa в Америці зібрали на пропаганду і знають чим платити. Тож не дивно до кождій газети, де вісти, де жие український нарід, появилися недавно летючки в українській мові і взивають український нарід, аби не купувати українських бондів. Таких летючок України не видають, тілько зрадники українського народу, бо вони хотять, аби українська Галичина була на все в ляцькій неволи. Може дехто скаже, що ті, котрі роздавали такі летючки, то говорили по українськи. Але я скажу кілько Ляхів є зі Східної Галичини; що знають добре по українськи говорити. Такі Ляхи потрафлять і дописі давати до „У. Ш. Вістий" і пишуть на український нарід те, що їм подобається. А колиб і трафився такий Українець, що не бажає, аби українська Галичина була освободжена від Ляхів, то такий Українець є зрадник українського народа і є підкупленний Ляхами. Тож ми не слухаймо таких газет, ані такого зрадницького голосу, що не кажуть купувати бондів, бо вони хотять, аби український нарід вічно стогнав в ляцькій і московській неволи.

М. Сорока.

II.

Відповідь рабови Троцького.

Від 20-го до 30-ого липня б. р. місто Клівленд обходило 125-ту річницю свого заложення. З сеї нагоди міський уряд заіросив всі чужинецькі народи, які проживають у Клівленді, щоби вони були ласкаві взяти чинну участь в такім великім святі і щоби показали перед цілим Клівлендом свою культуру, свої народні строї і свої народні здібности. Всі народности чужинецького походження, які тише мешкають в місті Клівленді і є зорганізовані, се запрошенне приймили і почали готовитися до участи в заповіданім святі.

Дня 29. липня, о годині 8-мій вечором, усі народности були на місци обходження свята (в так званім Вайт Парку). Тут далося видіти велике задоволенне межи всіми народами, не виключаючи й Українців. А позаяк наші громадяни були відповідно приготовані, то були певні, що не тільки стануть нарівні з другими народами, але що може і перевисшать їх. Одним словом мушу сказати, що між Українцями була радість і певність щодо поводження в виступі. Кождому присутному Українцеви (з виїмком виродків большевиків) аж серце радувалось, коли побачив свою народність в прекрасних українських строях.

Всі чужинці пописувалися або гімнастичними вправами, або танцями, або співами. Наші Українці під проводом місцевого дякоучителя п. О. Букати відспівали прекрасно кілька наших народних пісень. Хоч слова тих пісень були для Американців незрозумілі, то деяких других народів незрозуміли, то їх мельодії так усім подобалися, що щирим оплескам і кінця не було. Всі були нашими народними піснями захоплені й одушевлені.

Слідуючого дня, то є 30. липня, майор міста Клівленду, п. Фіцджеральд, зложив в місцевій пресі кождому народови зокрема подяку за їх участь у святі і за те, чим вони на тім святі пописувалися. Наші Українці дістали признание і похвалу за їх прекрасний спів.

Я ніколи навіть не припускав сего, щоби ще мині між нашими людьми найшовся такий нечесний чоловік, який накидався б на наших співаків, котрі брали участь у виступі і котрим належиться похвала і подяка. Місцева польська газета „Видомості Цодзенне", хоч як ворожо відноситься нераз до Українців і до українських справ, то сим разом не макнулась на Українців, але противно, дала Українцям похвалу за їх прекрасний спів підчас згаданого виступу.

Аж тут, як біда з болота, виплазить у 184-тім числі „У. Ш. Вістий" допись з Клівленду під заголовком „Голодні празнують". Тут дописуваець, котрий підписався „Вістро", старається потрохи нагавкати на всіх і на вся, а на Українців то вже скавулить як найбільше. Із згодовка сеї дописи видно, що дописуваець Вістро був дуже голодний! Се є цілком зрозуміле, бо коли Вістро видав усі свої гроші на „муншайн", то й не мав за що купити і мусів голодний празнувати з одним, ти дурне Вістро, тішся: як пеш „муншайн", то не наїшся).

Розписується Вістро, як то він чув, як в Клівленді дзвони дзвонили, як з бочок духи кричали. Се знак, що Вістро дуже пяне було, бо пяному в ухах дзвонить і в голові, як злий дух в бочці, гуде.

Дальше пише, як то він видів коло церкви ще недорослих Українців: одних в червоних шапках, других у вишиваних сорочках; одні були в шапках, другі в гарасівках, і то всьо було не в порядку — якось холодно і тягалося. Се вже надто певний знак, що Вістро пяне було, бо в пяного сіст як банька, а люди як мухи. А як Вістро кількася пяний на плоті, то кождому ясно, що то його аж кишки тягало і ному коло него був непорядок...

Відтак Вістро, лише, як то він видів, як дякоучитель Буката привів дівчата, не в порядку своїх співаків. Сему ніхто не подивується, що так Вістро пише, бо йому від самогонки голова ходором ходила, отже він бачив усюди лише непорядок.

В дальшім тягу Вістро жалується, що Українці при виступі мали з собою якийсь періг, що показували його навіть майорови міста, а йому не дали! Се певний знак, що Вістро голодне празнувало.

Дальше Вістро зі страхом кричить, що він там богато цікавих видів. Се також знак, що Вістро голодне було. Нехай собі Вістро пригадає як його мамаваїна, коли вона ще маленького було і коли під носом ще цомпесь носило. Тоді мама йому казала: „Дитинко, Вістренько! Знай, що як тобі цигани приведуть, то ти голодне".

В иншім місци Вістро жалується, що там щось страшне кількилось і гуркотіло і свистало. Певно не знає напевно, що то було. Бо каже, що то якесь „гей". Я Вістру коротенько поясню, що то було: То не жадне „гей", але то в твоім порожнім жолудку так пси марша грали.

Я позволю собі тебе, Вістро, запитати: Що тобі робилося в твоїй голові, коли ти заглянув — як ти кажеш — періг в руках кождого Українця? Чи не прийшов тобі на гадку ваш спаситель Троцький і тих двайцять мілионів російського народа, котрі вмирають з голоду?

Ти пригадуєш товаришам, як ви по собі морди розбивали в 1919-тім році, і ти думаєш, що то найбільша слава. Чому ти, дурне Вістро, не напишеш в тій шматі У. Ш. В., скільки ви, свідомі большевики, зібрали між собою на ратунок братів большевиків в Росії, котрі тисячами денно з голоду гинули? Чому ти, Вістро, не подаш до тої шмати лист тов. Дмитра Гальчука, котрий він писав до вас, товариші большевики." Не смачний вам сей лист, бо пише правду про большевиків. Не нападається до друку — га? Ви тепер кажете, що Дм. Гальчук то дурак. А перше то був найбільший герой большевицький в цілім Клівленді. Як він розбив голову невинному чоловікови, д-рови Цегельському, то ви його на руках носили і кричали: „Славний наш герой робітник!" Я знаю, що і сам Вістро казав, що поцілував би його понизше крижий, бо він того варта, бо то герой. А тепер то дурак? За що дурак? За те, що вам правду пише? що не хвалить жидка Троцького? що не похваляє большевицького ладу? що він вам пише, яко товариш, що вам в большевицькій Росії жидо урядують — а російський елемент в неволи мучиться? що кождий такий жидок на уряді то гірший чорта і що цілий большевицький лад гірший пекла? І це певно і за тое дурак, що пише, що „Укр. Вісти" то найгірша шмата, яка лише може бути, і радить вам, чко товаришам, щоби ви тій шматі нічого не вірили. А вжеж певно найгірше согрішив проти вас, виродки, тим, що вам правду пише, що ви всі дураки, що дурна ваша большевицька програма і що ви поняття не маєте про російський большевизм. Я від себе Д. Гальчукови признаю правду. Я знаю, що Д. Гальчук за час свого побуту в Росії переконався про большевицький лад і про всі гаразди в большевицькім раю. То, що Гальчук вам пише, що ви всі дураки і що дурна ваша большевицька програма, то я певний, що се ви самі йому признаєте за правду. Ви самі се найлішше знаєте, який у вас дурненький розум і яка у вас пуста програма.

У вашій програмі є перший клич: Ми проти всього, що українське! Ми проти української церкви, бо се найбільша шапа в світі. Ми проти українського попа Тарнавського і проти дяка Букати, бо се найбільші капіталісти в світі. Ми проти Амер. Укр. Народної Спілки, бо се найбільша большака в нашім боці. Ми проти Амер. Укр. Народного Дому, бо се найбільше місце в світі, де церковники сходяться. Ми проти всякої політики галицьких Українців, бо се найбільший тріх проти Лейби Троцького і т. д.

Отже я певний, що ви се самі признаєте, що тов. Дм. Гальчук правду вам пише, але я певний і сего, що ви не схочете на то ще признатися до своєї глупоти — бо вам сором! але лише собі так подумаєте в голові, що ви дійсно дураки.

Петро Кремінь.

РОЧЕСТЕР, Н. И.

Поклик до українського загалу.

Надійшла пора, що рідний край кличе нас стати йому до помочі в боротьбі за визволенне з ляцько-московського ярма. Пора се така, що ми не повинні чекати ані одної хвилі, тільки спішити з помочию. Не чекаймо, щоби нас переконувати через часописи й оплачувати бесідників, аби мож нас переконати, в якім положенню знаходиться наша вітчина. Досить для нас буде, коли раз по соючемо. Не даймося пропасти, благаючи й уповаючи на свої вітчини. Ми самі повинні почуватися до сего святого обовязку і спішити з помочию як найскорше, щоби виборотися волю і свободу для своєї вітчини.

Ми повинні взяти собі до наших сердець і те, що наші браті в рідним краю не жалкли сього життя, щоб тілько здобути собі волю і свободу та визволитися під ляцько-московського наїзду. То чомуж ми маємо жалїти для своїх поневолених братів і для своєї вітчини „мамони", тобто гроша? Чиж нас на чужині вже не болить серце за своєю вітчиною? Чи ми маємо бути байдужні на се і чекати, аж нам хто пригадає наш найсвятійший обовязок?

Пора для нас вже зрозуміти й відчути той жаль і клич наших поневолених братів, наших калік і сиріт, котрі тепер в тяжкій неволі мучаться і до нас свої руки по милостиню простягають. Коли наші рідні браття не жалували для своєї вітчини віддати свого життя, яке вже на віки пропало, то не жаліймо і ми того гроша, котрий може нам ще вернутися. Нехай ту думку затримає в своїм серці кождий син України і нехай спішить з помочию своїй рідному краеви.

Ми не повинні зважати на се, чи наша поміч є можлива, чи ні. Погляньмо на другі народи, що вони роблять, як вони здвзято борються — навіть за чужі, а не тільки за свої землі. Загляньмо до нашої сусідки Польщі, як вона борється і докладає всяких старань, аби здобути наш народ і приєднати собі чужі землі. Наші вороги собі нічого за не жалують, аби що? Хто за нашу землю буде боротись? Чи ми не вміємо? Чи нам се справа байдужна? Чи ми вже не маємо на стільки власної свідомости і мусимо аж учитися її від наших ворогів? Ні! Покажім, що ми вміємо боронити свого, вміємо боротись і упоминатись за своїм. Нам ніхто не виборе волі і свободи так не скаже: Ось вам; се ваше.

Нехай поміж нами не мають місця ніякі вікрути, ніякі пояснення на других. Нехай ніхто не каже: Як дасть той а той, то і я дам. Або: Я з того не маю нічого до діла. Або: Той а той в тій справі нічого не зробив, то і я не обовязаний сього робити. Від таких людий, котрі від народної роботи і від народного обовязку викручуються, втікаймо як від зарази і не стикаймося ніколи з ними.

Берімся завзято до спільного діла і даймо рідному краю таку поміч, якої конечна потреба вимагає. Здобудьмо для своєї вітчини волю і свободу. Коли ми се зробимо, то покажемо себе дійсними патріотами і справдішними синами Вільної України. Зробім свій обовязок, то тоді сповняться напевно золоті слова нашого безсмертного пророка Тараса: „І забудеться нещасна давная година, і оживе добра слава, слава України".

Д. Р.

SANTAL CAPSULES MIDY
СКОРА ПОМІЧ на катар міхура і точі.
Певне і швидке.
Кожда капсула означена назвою MIDY
Стережіться відробів.

ПОЩО ТЕРПІТИ?
Ревматичні, невралічні і мускулярні долягання, скоро вдекшите через негайне ужитє
PAIN-EXPELLER
Торговельна марка Регістр. Уряду Злучених Держав.
Упевніться чи дають Вам правдивий і звісний пошук 50 років.
Глядіть за торг. маркою ЯКОРА.

ДАРОМ
дістанете кождий велику, стіну, нову по-военну мапу Европи з виразним означенем границь України зі Східною Галичиною, та иншіх країв раз з потрібними поясненнями, хто прислав 5 адрес своїх знакомих і 5 центів на кошта пересилки:
THE STANDARD BANK, 55 Avenue B, NEW YORK, N. Y.

OTTOMAN-AMERICA LINE
Прямо до ODESSA з перестанками
НЕАПОЛЬ, ВАРНА КОНСТАНЦА І КОНСТАНТИНОПОЛЬ
Найкоротша дорога до
ТУРЕЧЧИНИ, БОЛГАРІЇ, РУМУНІЇ І РОСІЇ.
Посіщний почтовий корабель
"GUL DJEMAL" відіде з Ню Йорку СЕРЕДА 21. ВЕРЕС.
(Ex Germanic)
Плине під Міжнародною флягою і е під американським зарядом. Перебуває дорогу в 14 днях. Дуже виставний і вигідний. Українська страва для Українців.
ЦІНИ ТРЕТОЇ КЛЯСИ:
PIRACUS ..... $116.00 ODESSA $150.00
BEIRUT ..... 125.00 VARNA 135.00
JAFFE ..... 136.50 CONSTANZA 138.00
CONSTANTINOPLE ... 130.00 Додатково военна такса.
ПЕРША КЛЯСА $200 і висше. По тикети і інформації голоситись до:
C. B. RICHARD & COMPANY, ГЕН. ПАС. АГЕНТИ
або до місцевих агентів.
29 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНЦІ ГРОМАДЯНЕ!
з Галичини, Буковини, Угорської України і Волині як їдете до краю так купуйте шифкарти і відїздіть тільки через одиноку найбільшу українську інституцію
АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО
котре є одиноким українським офіціальним репрезентантом всіх корабельних ліній в Америці. Хто має готовий паспорт просимо написати по інформації; тоїне має так ми виробимо листовно в кількох днях. Щість дїт нашої чесної обслуги є найлішим доказом. Ви будете задоволені і подякуєте нам.
ГРОШІ ПЕРЕСИЛАЄМО через Земельний Банк у Львові під повною гарантією.
В СПРАВІ СПРОВАДЖЕННЯ РОДИНИ пишіть по інформації.
ПОЛАГОДЖУЄМО ВСІ СПРАВИ СТАРОКРАЄВІ. По ближші інформації пишіть до котрогобудь нашого офісу:
AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.
520 E. 6th Street 322 N. 8th Street
NEW YORK, N. Y. PHILADELPHIA, PA

Українська громада при роботі.

Дня 7. серпня б. р. вислано відси заходом „Провидіння" дві телеграми до Найвисшої Ради в Парижі (обі ті телеграми будуть поміщені в „Свободі" у відповідній на се рубриці. — Ред.).

Оснований 1882 року.

НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ БАНК В НЬЮ ЙОРКУ

Засобовий капітал з в ся $2,000,000.00

ПРОДАЄ ШИФКАРТИ до краю і з краю до Америки на найліпші кораблі по якнайтаньших цінах. Для виїжджаючих до краю дістаємо пашпорти до двох днів; виготовляємо Афидевитн, та уділяємо потрібних порад і помочі БЕЗПЛАТНО.

СПРОВАДЖУЄ РОДИНИ І КРЕВНИХ ДО АМЕРИКИ.

ПОСИЛАЄ ГРОШІ до краю по найтаньшім денніім курсі і доручує телеграфічно до 4 днів; почтою до 3 неділь, та виплачує в краєвій валюті, як рівнож в АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРАХ.

Хто хоче, або пишіть, як рідній мові по інформації: як переслати гроші, щоби в краю дістали ДОЛЯРАМИ; як скоро і безпечно заїхати до краю; як спровадити родину до Америки; як з успіхом полагодити ласткову справу, і т. п.

STANDARD BANK

AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ПРИ ПОВОРОТІ ДО КРАЮ І ТУТ В АМЕРИЦІ

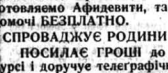

ома ліпшого ремесла від автомобільного. Я в з краю довголітній і добрий механік і шофер в Америці. Хто вибачиться в нашій школі, той стане добрим механіком і шофером. Будете нам вдячні по всі часи. Знаєте, що наша школа є одною з ліпших в Америці. Уживаєть до науки всі найновіїші моделі автомобілів. Денні і вечірні курси. Можете заробити 25-35 дол. на тиждень. Просимо зайти до нашого офісу і переодрітеся з дня. Офіс отворений і в неділі.

ласкаво запрошує до нашої школи. — L. Stepanoff, інструктор і механік. ля інформації вам офіс отворений в неділі до 12. т. в пол. Пишіть по каталог

ARENA AUTO SCHOOL. 151 W. 54th St., NEW YORK, N. Y.

НЕМІЧ, ОБЕЗСИЛЕННЄ І ЗНЕОХОТУ

НИКЛИКУЄ ВАШ ЖОЛУДОК СЕРЕД ТЕПЕРІШНОЇ ЛІТНОЇ СПЕКИ

БОСАКОВЕ ЛІЧНИЧЕ ГІРКЕ ВИНО

Природний кріпитель („Nature's Tonic") запобіжить сим долягливостям

До набуття в аптиках і гросерійних крамницях або прямо у виторців.

Ціна: 12 фляшок $14.00 6 фляшок $7.50 одна фляшка $1.50

BOSAK MANUFACTURING CO., SCRANTON, PA.

МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ СВ. МИХАЛА

Коли Ви недужі на яку скіряну недугу, немічні на силах, як маєте ґемятизм, нечисту кров, сверблячу тіла, катар жолудка, солітер (настінки), кокивульсі (валучу хоробу), кашель, перестуду, внутрішні болі від подвигання, або коли дбаєте про красу Вашого тіла і потребуєте, ліки на порість волосся, вусів, або для усунення волосся, пофарбування сивого волосся, зроблення лиця гарним або взагалі на всі ниші недуги, а хочете мати гварантовану пораду і добру медицину, то опишіть нам зараз Вашу недугу а наші знатоки медицини Вам поможуть. Кадайте каталог у:

ST. MICHAEL MEDICINE CO, INC.
CARLSTADT, N. J. Dep. D

Приймаєсь БАНКОВІ ВКЛАДИ. Платимо добрі проценти від Ваших грошей.
ПЕРЕСИЛКИ ГРОШЕЙ до Угорщини і нею занятих територій полагоджуєсь по найнизших цінах денного курсу.
ПЕРЕСИЛКИ В ДОЛЯРАХ. Виплачуємо в готівці доларовій відбиратепям.
ТИКЕТИ КОРАБЕЛЬНІ продаємо на всі лінії по цінах компаніяних.
ЕМІГРАЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ і повноваст для спроваження родини переводимо з повною докладностю.

MOKRAY BROTHERS BANKERS
150 Second Street Passaic, N. J.

ВЕЛИКА ПАРТІЯ

УКРАЇНЦІВ

вибирається до краю кораблями „Джордж Вашінгтон" 3-го вересня; „Ордуна" 10-го вересня. На цих кораблях даємо вигідні каюти на 2 і 4 людей і окремі для родин. На бажання асекуруємо куфри.

О пашпорти стараємось в короткім часі.

Гроші пересилаємо до всіх частей світа скоро і найдешевше. Коли хочете відбхати до краю в товаристві кранянів і бути обслуженими чесно, то ще нині шліть завдаток на каюту на однім з повисших кораблів до:

EMIL KISS, Banker
133 Second Ave., New York, N. Y.
Corner 8th Street

ДЕЩО ПРО ПОЛЬСЬКІ ПОРАДКИ.

„На тривогу!" кличе „Слово Польське" і пише: Над Польщею зависло найбільше нещастя. Хотять вороги викликати в ній революцію, а революцію хотять викликати голодом. Самі Поляки (своєю господарською) хотять убити Польщу! Бо в Польщі лотрів, юдів і злочинців не брак (то свята правда!).

Далі пише, що хоч збіже зародило і хліба було би всім подостатком, але вже на пні закупили його спекулянти по високих цінах, щоби похоронити, а опісля продавати по недоступній ціні тим робом викликати в Польщі голод, а з ним невдоволення і революцію. Самі Поляки помагають Жидам в тім ділі, бо всі, чи дідич, продає жидови, або тільки взяти добрі гроші. Хто знищить те „лотерство"? Хто сконтролює спекуляцію спекулянтів? Поліція? Не вірімо! — так кличе „Слово" і пише: „Самі польські дідичі викликують в краю більшовизм, заводячи по селах очевидну панщину. Робітникови платять по 30 або 50 польських марок денно, або кажуть собі жати за 20-тий сніп! Чиж з тих людей не робиться більшовиків? В польській уряді брак провідної гадки: не є ві ані хлопський, ані панський а ні робітничий; змінний, химерний, безладний!"

„Файні" то вже порядки, коли „Слово Польске", шовіністична, вшехпольська газета відає на своїх панів дідичів, яких звичайно боронила. Як то гарно, коли каліка сам признається до свого каліцтва...

Інша польська газета нарікає, що Американець д-р Гоней, який був довший час у Польщі начальником Американського Червоного Хреста, написав в американській газеті страшні річи про польські порядки, як приміром „Польща відрається на Схід в російські (і українські) землі, а на захід в німецькі... Справді через кілька літ (від 1918) Польща лише воювала і то з намором, коштом сусідів розширити свої границі... Про спасу мира Варшава навіть не думає.. та ще багато дечого, а вкінці каже: „Хиба чудо може вратувати Польщу".

Розписалися польські часописи і про Сх. Галичину, а кождо подає свої „ради", як би то ту справу розвязати. І падуть рішні „жичливі" поради, але ніхто не питається о раду у українського народа, який чейже має тут найбільший голос. Торгують нами без нашого відома і згоди — а забувають про свою приповідку „фортуна колем сен точи".

„Батьківщина"

ТРИЙЦЯТКА НАЙВІДПОВІДНІША ПОРА ДО ПОДРУЖЖЯ.

„Муж є цілею дівчини, дім і діти призначенням женщини. Ідеальне життє женщини складається з обовязків жінки і материнства. Не треба закликати подружже при першій ліпшій нагоді і мяка дівчина не повинна виходити замуж перед сківченням 25 року життя". Се менше більше зложені гадки різних мущин і жінок про дівчата і про подружжя, потверджені в промові до дівчат, яку проголосила в американськім конгресі посол-женщина Алїся Робертсон із стейту Оклагома.

Між иншим вона сказала таке:

„З гірко заплатила за виконування мужеської праці в житю. Не йдіть, американські дівчата, в мої сліди! Ідеальнобо будучностю дівчини є муж і діти в її власнім домі. Найбільшою річию на світі ; материнська любов. Заки кинуться в ідеальну будучність", дівчата а виданню мають вперед усего розважити: вік, розсудок, і самостійність, щоби не бути паразитом свого чоловіка".

Розсудний вік.

Сара Хрістофер, одна з головних промоторок жіночого організованя, заявила:

„В ідеальнім подружжю, женщина має мати щонайменше 25 літ, заки зістане жінкою. Молодші дівчата, головно кількакайнайстаршітлі „гуски" шукають на мужа комбінацію Адольфона (грецький божок краси), Саломона (король-мудрець) і Креза (найбільший богатир в старих віках) — хочуть мати за чоловіка гарного, молодого, здорового, мудрого і богатого а звичайно свою комбінацію кінчать сим, що втікають з ким небудь. Я є противна надто молодим подружжям. Щоби подружжє було щасливе, воно мусить лучити два уми, а се є можливе лише тоді, коли уми є розвинені".

Доктор Скат Нірінг, повага в суспільних квестіях вірить, що коли 22 літна дівчина знайде 25 літного хлопця, який є фізично здоров і є згідливого характеру — таке подружжя буде ідеальне.

Однак дівчина нехай лучше йде на чоловіка, доки вона не ідіде 30 або 35 років, або нехіть нехай йде цілє життє, то лише зробить з малоб вийти за невідповідного мужа.

Сегодняшний молодий мущина ухуляється від такої жінки, якаб буда йому тягарем і його використовувала. Тип жінки-паразита, яка всего вимагає від мужа для себе, а в заміну від себе йому нічо не офірує — є ще сегодня на жаль, дуже розповсюднений.

Кожда жінка не занята опікою малих дітий, повинна занятися якоюсь пожитковою працею.

Жінки, які не спішаються в праці своїх мужів, але приглядаються їх лише своїми великими вимогами і своїм самолюбством — спричиняють руйну для цілого народа і держави.

КАНТАТА В ЧЕСТЬ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО.

До відома українських співацьких кругів доносимо, що появилась кантата в честь Митрополита Андрея Шептицького з нагоди його гостини у Америці. Слова о. К. Кирилло; музика о. В. Меренкова. На хор мішаний. Слова незвичайно оригінальні а мотив музичний чисто український. Кантата є гарним гимном відповідаючим хвилі і важному вказню в нашу тутешню музичну культуру. Та се звертаєся увагу наших хорів. Дістати можна у професора Теод. Контика. — ТЕОДОР ХОПТЯК, 2238 Rice St., Chicago, Ill.

Імпорт. експорт. банк. старокрайові найсекорше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотаріальна. 28ссп
Т. J. HRYCEY CO.
329 S. 4th St., PHILADELPHIA, PA.

ЖНИВО СМЕРТИ.

Одним з найбільших нещасть на війні була хороба тифу, яка пожерла більше, людий, як всі кулі на полі бою. Найбільше шаліла та хороба в Росії на Україні та в Польщі. Скільки людий згинуло від тої хороби, не знати. (Галичан згинуло на Україні около 40 тисяч!). Тільки за 1919 рік обчислено, що в Галичині вмерло на тиф 19 тисяч, в 1920 р. 19 тисяч. В тім році вже почато боротися з тою хоробою так, що в 1921 р. в Галичині вмерло на тиф лише 1.300 людий. Отже за останніх три роки вмерло в Галичині около 35 тисяч. Це лише в приближенню а скільки дійсно вмерло, ніхто не обсчислив. — Богато люда вмерло на червінку — бо около 5 тисяч. Це вказує на те, що боротьба з хоробами в Польщі стоїть дуже низько.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НИТКИ ПО ЗНИЖЕНІЙ ЦІНІ

найлучшої фр. марки Д. М. С. до вишивання нумер 16. Тузин ниток 50 шт.
Ярд середної Канви.....60 шт.
Вайді по .....5 шт.

До кождого замовлення ловиште одного долляра, даємо альбом з взірцями ДАРОМ. 96-07

SICHOVY BAZAR,
34 E. Seventh St., New York, N. Y.

Jos. Hulzy
166-7th Avenue
BROOKLYN, N. Y.
Український первородний крамар.
Phone 1797 South

Вартість ПАТЕНТУ Вартість

Хто може отримати патент і що може бути опатентоване, як також більше вияснення. Коли і цінних інформацій найдете в моїй ново друкованій виналодній і патентовій книжці, яку висилаю кождому ДАРОМ.

В Вашім власнім інтересі звертайтеся в справах виналодів до мене.

Marcin Labiner,
Reg. Patent Atty. (S.),
15 PARK ROW, NEW YORK

БЕЗ НОЖА І МЕДИЦИНИ
Перший Український Хіропрактор
ДР. АНДРЕЙ БОРАК
лічить різні задавнені хороби так МУШИН ЯК ЖЕНЩИН
Ню Йорк офіс: 335 E. 18th Street. Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 8. веч. В неділі від 10. до 1. Ньюарк (Newark) офіс: 3 Belmont Ave. (cor. Court St., коло церкви) вівторок, четвер і субота від 2-ої пополудни до 8. вечер. 83авс—

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНІХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі від 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. ІВАН СМІТ
ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР. вче
Години урядові: 12-2 попол. і від 6-8 вечер, а в неділі і свята від 10. рано до 2. попол. Телефон Stuyvesant 4493.
Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 7th St., New York, N. Y.

DR. M. SMITH
16 E. 7th ST., NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло Церкви св. Юрія
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Найновійший електричні апарати.

ПРОФ. ДОКТОР ДЕЙЧ
ДОКТОР МЕДИЦИНИ
Лічить особливо з успіхом всякі недуги мущин і женщин і дітий.
Dr. DEUTCH,
229 E. 14th St., New York City.
Tel. Stuyvesant 933.

ВИНАХІДНИКИ
Пишіть по безплатну книжочку про винаходи і патенти і звертайтесь з довірєм до нас зі своїми патентовими справами як до патентових адвокатів.
A. M. WILSON, Inc.
Registered Patent Attorneys,
310 Victor Building, WASHINGTON, D. C.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
Говорить по українськи.
Лічить всі хронічні застрілі слабости мущин і женщин.
ЛІКАРСКА ПОРАДА ДАРОМ
DR. ZINS
110 EAST 16th ST., N. Y.
між Irving Pl. & Union Sq.
Год. від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. пол.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймаються. — За оголошення подружжань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) по одно поміщенє, за більше разів даєть відповідний опуст. Дворазове оголошенє з 5 стрічок $1.00.

НА ПРОДАЖ — 3 ДОТИ ЗЕМЛІ ПІД БУДОВУ ХАТИ, з причини виїзду до старого краю. Продам по тапій ціні. Голоситись устно або пісемно, до: V. KASZYCKI, 162 Tilghman St., Allentown, Pa. 99-00

З причини виїзду до краю маю **НА ПРОДАЖ РЕСТОРАНТ,** в добрім положенію і добрій тряфі. Голоситись під ч. 123 East 14th Street, cor. Ave. A & First Ave., New York, N. Y. 00-01

НА ПРОДАЖ ДОБРЕ ВИРОБЛЕННЯ ВИНДОВКЛІНЕРСЬКИЙ бізнес в Ню Гейвен, Конн. Продаю, бо виїзд до старого краю на другий місяць. Продаю з ґ Українцем, тож волію продати комусь з наших людий. Голоситись скоро, особисто або листовно до: INTERSTATE WINDOW CLEANING CO., 17 Church St., New Haven, Conn. 200-02

НА ПРОДАЖ — 97 АКРІВ ЗЕМЛІ З ДОМ в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 годинах від Нью Йорку і 8 годинах від Філядельфії. Ціна $4500, виплата $2000. Пишіть до: P. KOSINSKI I M. STROM,
127 Elizabeth Ave., Elizabeth, N. J.
Телефон: Elizabeth 4418. 94-200

ФАРМИ В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК.

Продам фарму 120 акрів, 90 акрів під плугом, 10 акрів грубого ліса, решта пасовиско, 6 миль від Ютіки; хата мурована о 10 кімнатах, стайня дуже добра з цементовою підлогою, шопа на знаряди рільничі, куряник і хлів, красний сад при хаті; на фармі находиться 18 коров, 2 добрі коні, 2 яліки, 2 безброї, стадо курий, упряжі і знаряди рільничі; 40 тон сіна в шопі, овес і пшениця вже поплонені, корчі 5 акрів і бараболі на поле; школа на фармі, земля рівна і урожайна. Фарма продається з причини слабого здоровя. Ціна $5.000. Можна продати з причини виїзду до краю. MARYJA NAJ, R. D. 4, Box 117, Norwich, Conn. 97-02

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

З причини виїзду до старого краю спродам тано фарму 100-акрову, доброї землі, 18 акрів ріка, 10 акрів корин, 3 акри гречки, 2 акри бараболь, 20 акрів сіна, 10 акрів пасовиска, а решта пасовиско, 20 штук рогатої худоби, два добрі коні, свині і кури; річи в домі; добрі будинки, покриті бляхою і цементовані в середині, дім має 7 кімнат, вода в домі; всі тульса фармерські; в добрім положенню, школа і фабрика сира на місци; до міста 3 милі, до залізниці ½ милі. Ціна $7000. Готівки $2500. B. MACELUK, 2 R, Taberg, N. Y. 99-01

ФАРМА — 80 акрів, 5 дерева, 8 пасовиска, положена близько маркету Філядельфії; деревяний будинок на 5 кімнат, велика шопа, одна миля до стації залізничої, 3 милі до стріткар. Досить води, добрий грунт. Ціна всего $4500. Уступ після умови. Маю кождого іншого урожайних фарм на продаж з рук кождого з околиці і совісну обслугу. Відчині письма відповолених покупців покажу на жадание. **Памятайте!** Я заплачу Вашу дорогу зелізничу до Філядельфії і назад фірмі. Пишіть або приходіть до: L. J. FLUCK, фармер, Quakertown, Pa. 00-01

ДОБРА НАГОДА!

ФАРМА, 22½ акра,, чорнозем, дім на 5 кімнат з верандою і вивинцею; стайня, куряник, шопа, 2 колодязі, 1 вивіз, 1 маркет-віз, 1 бога; 1 добрий кінь, 1 корова, 1 яліжка і около 100 курий. Великий сад, 2 дерева гриш і яблунь; 5 акрів кукурудзи, ¾ акра бараболь, 1 акер стровберї, 1 акер паприки; ¾ акра помідорів, грейн і т. п. Сіно з 2½ акрів. Від дороги обсаджений жива-плїт. До міста Бінгамтон, Н. Й. Причина заасекурована на $1.700.00. Ціна сеї фарми тільки $4500; готівки потрібно $2800.00 решта на сплати.

Крім того маємо фарми від 20 до 300 акрів в різній ціні за готівку і на спляти. Фарми знаходяться в стейтах Нью Йорк і Нью Джерзи.

Можемо також домів и ціні від $1500 до $8000, котрі можна купити з готівкою від $1000 до $2000, решта на малі місячні спляти. 200-01

По всякі інформації просимо голоситись особисто або листовно до:

REAL ESTATE AGENCY,
204 W. 27th Street, New York City.
Tel. Chelsea 5508.
Пишіть по українськи.

НОВІ ПЕРЕПИСНІ КАРТКИ!

Накладом „Голос Правди" вийшли гарні, перепрасні карти Київської губернії з історією Київа. Книжкочку написав Д. Антонович. Ціна серія має 16 карток, з книжкочкою коштує 50 цент. Замовлення посилайте до: HOLOS PRAWDY, 119 E. 7th Street, New York, N. Y. 94-02

УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР І КНИГАРНЯ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

має великий склад книжок всякого рода: Історії, Повісти, Оповідання, Байки, Співаники, Молитвенники, Церковні Книги, Образи релігійні і патріотичні, Стінні календарі, Переписні карткі і много иншых річий як: Вишивані сорочки, Обрусы, Фартухи, Кравватки, Хустки, Вуали до вишивання, Канва і Нитки Д. М. С., Виробя з кораликів, Гердани женскі і мужескі, пацьорки і картатинки до робленя пацьоркової роботи. Каталог даром. Адресуйте: 98m—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ФАРМИ!

ФАРМИ — жадайте велику листу Funk's фармів в Честер, Монтомери і Берке Кавнтах, Па.

H. D. FUNK,
Bell Phone 366. **BOYERSFORD, PA.**

ЗНАМЕНИТІ ФАРМИ.

1.) Фарма 145 акрів, орної земі 90 акрів, решта ліс і пасовиско, 19 акрів зібжа, 2 акри картофель, решта трава і сіно. Дім на 10 кімнат, 8 коров, 2 коні і упряж. Стадо курий, 1 свиня, 1 вагон, 1 культиватор, 1 косарка, 1 граблі, 25,000 грубих здорових дерев в ліси. Всяка машинерія грубя і дрібна. З цілим оборотом і інвентаром. Домові річи також на продаж. Забудованне велике і добре. 3 милі від міста. Ціна $3500, виплати $1800.

2.) Фарма 110 акрів, в тім 98 орної землі, решта ліс, 28 акрів зібжа, 5½ акрів картофель, 4 акрів корин, 9 тиж траву, 5 акрів татарки, 2 акри жита, решта трава. Дім на 6 кімнат, 4 коров, 2 коні, 2 воли; 120 курий старих і стадо молодих, 1 инджай, 1 свиник, 1 вагон, 3 культиватори, 2 машини до корин, 1 окопівка, 1 косарка, 1 граблярка. З цілим 36-ром і інвентарем. Продає з причини виїзду до краю. Фарми в стейтах Нью Йорку і в Нью Джерзи. Ціна $4500, виплати $2000. Пишіть до:

P. KOSINSKI I M. STROM,
127 Elizabeth Ave., Elizabeth, N. J.
Телефон: Elizabeth 4418. 94-200

ФАРМА НА ПРОДАЖ — 152 акрів, 65 орапої рівної землі, 87 доброго ліса, новий на 10 кімнат дім і всі другі будинки, вся машинерія, також 7 коров, 2 великі коні, 2 безброї, 50 курий, добрий сад. 2 милі від міста і залізничої стації. Ціна $6.200, виплата $3.000. Сю фарму продаємо з причини виїзду до краю. MARYJA NAJ, R. D. 4, Box 117, Norwich, Conn. 97-02

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

З причини виїзду до старого краю спродам тано фарму 100-акрову, доброї землі, 18 акрів ріка, 10 акрів корин, 3 акри гречки, 2 акри бараболь, 20 акрів сіна, 10 акрів пасовиска, а решта пасовиско, 20 штук рогатої худоби, два добрі коні, свині і кури; річи в домі; добрі будинки, покриті бляхою і цементовані в середині, дім має 7 кімнат, вода в домі; всі тульса фармерські; в добрім положенню, школа і фабрика сира на місци; до міста 3 милі, до залізниці ½ милі. Ціна $7000. Готівки $2500. B. MACELUK, 2 R, Taberg, N. Y. 99-01

ФАРМА — 80 акрів, 5 дерева, 8 пасовиска, положена близько маркету Філядельфії; деревяний будинок на 5 кімнат, велика шопа, одна миля до стації залізничої, 3 милі до стріткар. Досить води, добрий грунт. Ціна всего $4500. Уступ після умови. Маю кождого іншого урожайних фарм на продаж з рук кождого з околиці і совісну обслугу. Відчині письма відповолених покупців покажу на жадание. **Памятайте!** Я заплачу Вашу дорогу зелізничу до Філядельфії і назад фірмі. Пишіть або приходіть до: L. J. FLUCK, фармер, Quakertown, Pa. 00-01

ДОБРА НАГОДА!

ФАРМА, 22½ акра,, чорнозем, дім на 5 кімнат з верандою і вивинцею; стайня, куряник, шопа, 2 колодязі, 1 вивіз, 1 маркет-віз, 1 бога; 1 добрий кінь, 1 корова, 1 яліжка і около 100 курий. Великий сад, 2 дерева гриш і яблунь; 5 акрів кукурудзи, ¾ акра бараболь, 1 акер стровберї, 1 акер паприки; ¾ акра помідорів, грейн і т. п. Сіно з 2½ акрів. Від дороги обсаджений жива-плїт. До міста Бінгамтон, Н. Й. Причина заасекурована на $1.700.00. Ціна сеї фарми тільки $4500; готівки потрібно $2800.00 решта на сплати.

Крім того маємо фарми від 20 до 300 акрів в різній ціні за готівку і на спляти. Фарми знаходяться в стейтах Нью Йорк і Нью Джерзи.

Можемо також домів и ціні від $1500 до $8000, котрі можна купити з готівкою від $1000 до $2000, решта на малі місячні спляти. 200-01

По всякі інформації просимо голоситись особисто або листовно до:

REAL ESTATE AGENCY,
204 W. 27th Street, New York City.
Tel. Chelsea 5508.
Пишіть по українськи.

НОВІ ПЕРЕПИСНІ КАРТКИ!

Накладом „Голос Правди" вийшли гарні, перепрасні карти Київської губернії з історією Київа. Книжкочку написав Д. Антонович. Ціна серія має 16 карток, з книжкочкою коштує 50 цент. Замовлення посилайте до: HOLOS PRAWDY, 119 E. 7th Street, New York, N. Y. 94-02

УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР І КНИГАРНЯ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

має великий склад книжок всякого рода: Історії, Повісти, Оповідання, Байки, Співаники, Молитвенники, Церковні Книги, Образи релігійні і патріотичні, Стінні календарі, Переписні карткі і много иншых річий як: Вишивані сорочки, Обрусы, Фартухи, Кравватки, Хустки, Вуали до вишивання, Канва і Нитки Д. М. С., Виробя з кораликів, Гердани женскі і мужескі, пацьорки і картатинки до робленя пацьоркової роботи. Каталог даром. Адресуйте: 98m—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ, ГОРОЖАНИ МІСТА ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Ліга Американсько Українських Горожан скликує

НА НЕДІЛЮ, ДНЯ 28. СЕРПНЯ С. Р.

ВЕЛИЧАВІ ЗБОРИ

В СПРАВІ ВИЗВОЛЕННЯ ДОРОГОЇ НАШОЇ НЕНЬКИ УКРАЇНИ З ОКОВ.

Дорогі браття і сестри, явіться численно всі як один на ці збори в коло лише жиє українська кров і хто дбає о визволення своєї рідні з ляських, московських і других оков, тих рідних котрі днями гинуть і просять нас о поміч, бо вони тілько мають одну надію на нас американських Українців, що ми їм поможемо знаходячися з новлі. Тому ча ці збори явіться всі як один, бо справа дуже пекуча.

Збори відбудуться в гали церковній при Сусекс і Грін ул. в Джерзи Сіти, Н. Дж., о год. 12-тій в полудне, зараз по Службі Божій.

Отож проситься всіх Амер. Укр. горожан, Товариства, Братства і Сестринства, а зокрема проситься всіх бувших жовнірів Українців з американської армії, щоби прибули на збори. Ви боролися за свободу всіх народів, тож покажіть всі як один, що ми і ге-пер будемо боротись за український народ. Тож до згоди, до праці за здобутє свобідного правпора для України.

ЗА ЛІГУ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН:
о. Ал. Ушацький, предс.; Н. Петецький, касієр; Д. Павлик, секр.